

Epistolæ ex antiquorum analibus excerptæ.

AD IOANNEM HISPANIAE ET SICILIAE principem clarissimū epigrāma Lucii marini siculi sup una inuenta p̄ciosa Margarita.

Margarita tibi totum quæsitā per orbem
Inuenta est princeps & p̄ciosa nimis.
Quæ facile externas p̄cicio pulcherrima gēmas
(Dempta una) & nostras uincere sola potest.
Namq; duæ toto gēmæ sunt orbe repertæ
P̄cipuæ: regis prima: secunda tua est.
Vincit enim rutilos tua margarita pyropos:
Vincit sardonices lucida gemma nitens:
Inter amethystas nitidas: uiridesq; smaragdos
Plus tua diuini gemma decoris habet.
Artæ micant aliæ: tua sed non arte nec auro.
Iudiget: ipsa sat est pulchra nitore suo.
Hanc quicumq; uident princeps miratur: & aiunt
Hæc fieri nulla pulchrior arte potest.
Vincitur hac adamas: sicula hac superatur achates.
Et quicquid pulchrum maximus orbis habet.
Hanc stupidum gēmam gallum uidisse micantem
Ignotamq; sibi deseruisse ferunt.
Optima (quid mirum) sapientes omnia soli
Cognoscunt: stolidi perniciose petunt.
Hæc itaq; ignauo princeps incognita gallo
Cognita iudicio est res p̄ciosa tuo.
Causa quod hac tanta tu solus iaspide dignus
Illaq; te tanto principe digna fuit.

IOANNI FERDINANDI HISPANIAE
& siciliæ Regis & helisabes Regine filio principi magnanimo Lucius marineus Siculus .S.D.

Incidī nuper magnanime princeps in breues quasdā illustrium romanorum epistolas: quæ propter uel sententiarum grauitatē: uel elegantiaē uerborūq; nitorem ex multis ueterū monumentis atq; analibus collectæ diligentissime fuerunt. Perlecte mihi quidē digne uisæ sunt: quæ abs te sūmo principe legi debeāt. romanorū enim principū & uerā eloquētiā: & in rebus agendis p̄liisq; gerendis sūmam scienciā atq; uirtutē plenissime docēt. eas itaq; impressas ad te mitto p̄iceps amplissime. Non q̄ te ueterum illorum uel imitatione uel exēplis indigere mihi persuaserim (habes enim quos in omni uirtute potes imitari tuos uel altissimos parentes hispaniæ siciliæq; christianissimos principes qui uirtutū exēplis & rerum gestarum gloria Cūctos quidem mortales & ueteres & nostri temporis longe superarunt) Sed quia ueterū illustrium romanorum presertim facta dictaq; non sine uoluptate ac delectatione leguntur. lege igitur illorum epistolas clementissime princeps: quas non parum tibi uoluptatis: & ob uerborum nitorem sententiarumq; grauitatem allaturas cōfirmo. Vale xp̄ianorū omniū spes certissima.

nostram habeam uolo: ut me amor immēsus moueat
quo erga patriā adficiebar: Cui si auxilium non adfe-
ro mature eius euerfionis timeo. Istic igitur propedi-
em me expecta: maturius enim q̄ speras in italiam ex-
ercitum ducam.

VILLIUS SEMPRONIO. S. P. D.

Si scirem te in italiam aduentum fore meliore animo
quod faciendum esset agerem: sed tuus aduentus an-
ceps mihi est. Quod rei .p. commodius esse uidero ad
id operam dabo. Heri uespero ad multam noctem no-
stram deuenit demum: Is mihi dixit Calphurnium e
uita discessisse. de cuius genere mortis iudicatu diffi-
cile esse dicebat: Cum e incolumis dormitum iuisset
die: qui illi nocti illuxit mortuus repertus est: Quapp-
ter hic ueneno necatum dicit cū corpus atrocitate ad-
ficeretur: Hic laterum dolore: alias enī eo morbo ad-
fectus fuit: hic aliud: aliud hic refert: mortuum tamen
esse id certissimum constat: sed non sine huius rei pu.
calamitate. Vale.

SEMPRONIUS VILLIO. S. D.

NISI te egreferre nouissem: ut remigiū peterē corne-
lio morē gefissem: qui magnopere conatus est: ut eo
accederem: Nō lubens rem facio quā tibi molestā esse
fensero. Proinde quod sæpe consuluisti id secutus sū:

Diis uero immortalibus gratias ago: qui eā mihi mē-
tē dedere: ut nulla in re tibi aduersus sim: Tuq; p tua
humanitate: infinitaq; erga me beniuolētia ad id sem-
per me ipulisti: qđ mihi honori rei q; pu. utilitati esse
senties. Te rogo ut sæpe ad me scribas: idem quoq; ip-
se decreui. Vale.

LELIUS GALBAE. S

Si uales bene est: ego quoq; ualeo: cū Scipio tui amā-
tissimus romā petat: nefas esse dicebā dimittere eū me-
arū ad te litterarū uacuum redire. Quāq; nihil in præ-
sentiarum ad te scribendum accidit: cuius arbitror te
ignarū esse: Sed ut aliquid mihi detur quod ad te scri-
bā: Postq̄ hinc habuisti: legati regii ad me uenere pacē
expetentes: exponentesq; Regiū senatū: Postq̄ intelle-
xerunt fidem: fortitudinē: temperantiamq; romano-
rum cæterasq; uirtutes quibus cæteris hominibus an-
tecellūt: malle sub legibus romanorum uiuere: q̄ cæte-
ris gentibus imperare: fuit mihi admodū gratissimū:
iussi ut romam proficiscerentur: & quod a senatu de
hac re decerneretur: audirēt. Tu igitur scire poteris cū
istic maneas quid agetur. Vale.

GALBA LELIO. S.

TVE mihi litteræ redditæ fuerūt Fuere ille qđ mihi
gratissime unū solū hoc molestissimū fuit quo audio

a iiii

ab his: qui istinc ad nos se recipiunt te nouo: cecoq; amore impulsu corneliãq; præda populi romani est in uxorem duxisse. Arbitror te leli intuentem fortasse in me aliquas uirtutes esse in meam amicitia uenisse: sed cum ita id sit audeo tñ id non arroganter dicere: nullam harum uirtutum esse p quam magis gloriatus fuerim: q̄ temperantia atq; continentia libidinum: Hanc quoq; te tuis eximiis uirtutibus adiecisse uelim: Non est tanti periculi nostræ ætati ab armatis hostibus: q̄ a uoluptatibus undiq; circumfusis: qui sua temperantia has frenat: atq; domat: hic maiorem honorem maiorem uictoriam sibi peperit: q̄ nos qui regno deuicto nostrum hostem uictum in carcerem misimus. Vince igitur & caue ne uno uicio tot bona deformes. Vale

LENTVLVS.S.D.CVRIONI.

Amico suo . Si uales gaudeo: ego exercitusq; meus ualemus. iiii. calendas iunias me in prouiciam recepi: ubi mihi nunciatum fuit capuam ad cartaginenses defecisse: erat ibi Haimo cum firmissimo præsidio: cum exercitu capuam petii: & locatis prope uulturnum castris tribus procul ab urbe passibus milibus. postero die omnes copias in aciem deduxi. Quam rem postq̄ Haymo intellexit cū omni iuuentute capuana: & qui

que milibus peditum: equitumq; duobus egreditur: instructis utrinque exercitibus: Torquatus qui dextrum cornu tenebat eam aciem aggreditur: cuius Astrubal perfectus erat: ibiq; magno temporis interuallo ab omnibus acriter: atq; strenue pugnatum est: Torquatus deniq; uictor extitisset nisi numidæ quorum magna copia in eo exercitu erat romanos a tergo aggressi fuisset: que res ubi mihi nunciata fuit parato subsidio: imber grandine mixtus repente exortus: ita utrunq; exercitum turbauit: ut necesse fuisset uterq; nostrū ex bello discedere. Non tamē cessauit quin post eam tempestatem magnam capuani agri partem ferro ac igni uastarem. Hæc hucusq; apud capuam a me gesta sunt. cætera te indies monebo. Vale.

CVRIO.S.D.TITO TITIDANO.

Amico suo. Scio cum litteris tum ex eorum uerbis qui istinc Romam se recipiunt te a Sicilia remigium soluisse: ubi adfirmas aliquos dies. P. cornelium oportere morari: quem fama est cum quinquaginta nauibus longis presto aduenturum: pridie nonas ianuarias tuæ litteræ mihi redditæ fuerunt: quibus intellexi nullas te meas recepisse litteras. mediussidius id mihi admodū molestū fuit: sepius enī paucis añ diebus ad te scripsi: pfecto tãta tabellariorū negligētia accusāda ē: Cuiusnam hæc culpa? hæc igitur causa fuit? q̄ nunq̄

a te respōsum habui: Quapropter nil habes quod nobis succensere possis, id enim dicere aufim neminem me unq̄ nactum fuisse quem mearum ad te litterarum uacuum nenire sinerem. Lutio flauio multos annos usus sum admodum familiariter: ipse regium ubi plura habet negotia prope diem se recipiet. Quapropter maiorem immodum tibi cōmendo: gratissimum mihi facies si meam cōmendationem ualituram fuisse sefero. Vale.

LENTVLVS MAMLIO.S.

QVID & præsertim in his temporū difficultatibus a gas a te scire cupio. Effice præterea post hac: ut me scribendo uincas. Scis enim te crebras a me litteras habuisse: me a te raras: Tuum igitur erit facere ut litteris inter nos colloquamur: ut nostra amicitia negligētia ob locorū interuallum minime intermissa esse videatur: Pridie nonas maias Messana discessi. Quarto autem idus iunias Neapolī me recepi paucis ante diebus ante meum discessum labeonem inueni hominē magna industria: ac singulari: & prope diuino ingenio præditum: ac utriq̄ nostrum non parua familiaritate coiunctum: ab eo accepi curionem: qui africanæ classi præerat a portu carthagenensi in siciliam soluisse: Postero die a quodam audiui eum in italiam omni classe traiecisse: agrosq̄ populatos esse: ac mlt̄a castella incēdisse Rursum siciliā petiisse: ibiq̄ confederatos socios nri

imperii infestanter infuscat. De consule nihil certi habui. Si quid interim de illo sensero faciem te q̄primū certiozem. Tu interim da operam ut ualeas.

LENTVLVS MANILIO.S.

CVRIO postq̄ e carthagenensi portu primū soluit: & cum exercitu transierit in siciliā prope lilybeum castra locauit: atq̄ firmissimo uallo muniuit. Erat ea tēpestate clarissimus rumor multas siciliæ urbes ad carthagenēses defecisse: quod postq̄ ipse idem comperit falsum deduxit exercitū in italiam: ubi reperit sannites esse iruptos in agros romanos: inde prædam magnam suscepisse. Tum consul exercitum in aciem deduxit: atq̄ sannites præda letantes occurrit: Romani deniq̄ uictores fuerunt: & eo prælio quinq̄ milia hostium capta fuerunt: cæsaq̄ decem milia. Vale.

PLANCVS AVLO TORQVATO.S.

POSTQVAM e castris discessisti nihil de te certi habui. Quāobrē te obsecro cū quo statu respu. sit. Tū quo nā pacto istic uiuatis me p̄pediē certiorē facias: ego (post tuū discessū ephesim ubi rumor erat anthio cum in asiam traiecisse secū. quiquaginta milia pedum: & triginta equitum duxisse: hæc res aliquos dies me retardare a proposito meo fecit) Quoniā iā de-

creueram cum omni exercitu galliam applicare & mis-
sis speculatoribus intellexi hostes uastauisse fere totā
maritimam ac multa castella uastasse; & demum in ra-
dice montis qui coniungit mari ionio se locasse. Qua
propter mutato consilio ephesi aliquos dies morā tra-
ham donec aliquid a senatu discernatur. Cura ut uale-
as. Ex æpheso quarto kalendas iunias.

DRVSVS VALERIO PVBLICVLAE. S. P.

Pridie kalēdas ianuaras Furius cincenatus in prouin-
ciam uenit. Qui postq̄ illic cū exercitu fuit castra uallo
muniuit: atq; fossa circumdedit. Expectabat enī astru-
balem: quem rumor erat cum magno exercitu quarto
nonas decembris a portu carthagenensi soluisse: atq;
tercio idus nouembris in solum hispanense traiecisse
Cuius aduentu multæ ciuitates ad eum defecere: mul-
tas quoq; ui cepit: Quarum agros partim ferro: par-
tim igne uastauit: Sed hoc unum te scire uolo: postq̄
intellexit consulem prouinciam petiisse (credebat enī
hispaniam omni præsidio relictam esse) ab agrorum
uastatione se retardauit. Bellum necdum gestum est: si
aliquid nobis quod dignum sentiam eueniet ut ad te
scribam: pfecto te monebo. Tu interea cura ut ualeas.

AGRIPPA. S. P. PISONI.

Maturius ad te scripsissem nisi essem rebus familiari-

bus impeditus: tēporis spatiū non adhibebatur: itaq;
si aliquando aliquid otii mihi attribuebatur: cui meas
litteras confiderem minime habebam. Quapropter
te obsecro si ante hac ut desiderabas meas non habui-
sti litteras hanc mihi ueniam cōtribues. Et si post hac
sæpe ad te nō scribā meis occupationibus attribuito
& si meis ingentibus occupationibus antepone-
re debuissim: sed de his satis hætenus mihi homo mode-
stissimus: mihiq; admodum beniuolus ad te ueniet:
hic tua in prouincia multa habet negotia: quapropter
ita ipsum tibi commendo ut magis minus cōmenda-
re possem: gratissimum mihi facies si intelliget meam
cōmendationem apud te non esse vulgarem. Vale.

CATVLVS. S. D. BIBVLO.

Quod scribis recte intelligo: res quas iubes partim con-
fecte sunt: partim conficientur: Curius per id tempo-
ris romæ non est: verum meas ad ipsum litteras dedi-
quibus demetrio ex tuo nomine diligentissime gra-
tias egi: maturius enim cum classe in sardiniam traie-
cissim: sed per hosce dies lucium fusium expectaui: a
quo ex S. C. quadraginta naues: duasq; lōgas quibus
cōmeatus transferetur accepi: pridie kalēdas decēbris
arbitror hīc soluere: nec adhuc certū est an in siciliam
traitiā ubi fama est syriacus ad carthaginēses defe-
cisse an in italiā quo Astrubalē cum multis numidiis
uenisse audio. Vale.

CATO. S. D. BRUTO

MATVRIVS ad te scripsissem: sed tanto dolore hisce diebus adfectus fui: vt mei pene oblitus sim. Video enim nostram rem. pu. ad euersionem ruere: quæ semper incolumis: rerumq; magnarum: atq; imperii summa fuit: & vt mater optima omnes alias ciuitates fouit atq; aluit: maiores nostri noctu: inrerdiuq; cōsilio: atq; sapientia: armis deinceps & auxiliatum esse semper conati fuerunt. At nunc serio contra faciunt: quando enim apud nostros patres usitatum fuit: ut illi: qui in magistratu sunt: quibus res. pu. se gubernādam prebuit: vt consilio atq; ope ei auxiliarentur nil agant nil ue cogitent: quā ut uirgines capere possint quociens per hosce dies id agitatum fuit: ut his: qui tragedias describunt tanq̄ equus: qui cum ad calcem esset venturus langore media via concidit. Ita & ego huiusmodi atrocitate medio spacio desistam. Dolor enim immensus: atq; lachrimæ me in his rebus non longiorem esse sinunt. Vale.

ANTONIVS FVLVIAE. S.

Perspicuum mihi admodum est te mei desiderio teneri: idem de te mihi accidit. Rediissem in italiam uerū hvens asparrima me retardauit: quæ non tam presto partorum bello conficere desinit: accidit ad hoc q̄ iā

duos menses ualitudine adfectus fui: sed vt de omnibus te moneam: legiones omnes unum in locum deduxi: & decreui in galliam iter facere: ubi postq̄ alia negotia confecero spero propediē in italiam uenire teq; romæ uidere: quid enim mihi longius uideri potest te ut videā atq; meis in amplexibus teneam? Vale.

MARCELLVS. S. D. BRUTO.

Cum hinc discessisti memini te pollicitū fuisse ad me sæpius scribere: curaturum res quas mihi promisisti propediem mittere: nihil harum rerum iam consecutus sum: quapropter te obsecro: ut quæ huiusce rei causa est me cerciorem facias: quam rem si facies mihi erit gratissimum: seiunge te quæso ab illis cum quibus te non tuum: sed ipsorum uincula coniunxerunt. Hæc impulsus beniuolentia scribo: que te in optimam partem capere arbitror: a te peto ut tuæ dignitati opituleris: quod consequi poteris: si tuum iudicium quod ante de re. pu. illorum: qui eam funditus euertere conati sunt. Heri brundisium ueni: cras ad te fortasse: sed cum certum sciam te cerciorem faciam: & si marcus caperius cum mihi in siluam gallinariam obuiam uenisset: quesissemq; quid ageres: dixit te in lecto esse quod ex pedibus laborares. Tuli scilicet id moleste ut debui: sed tamen institui ad te uenire: ut te uideam ac tecum concœnarē. Expecta igitur hospitem: cum

minime edacem tū inimicū cænis suntuosis. Vale.

METIVS. S. D. TIRONI.

Tibi sæpius petenti vt aliquid ad te noui scriberē: hisce quidem temporibus tibi morē gerere institui: mihiq; uisa est res præsertim ac tempestate digna: vt ad te scriberem: quidnam hisce temporibus ab aulo cornelio tribuno plebis militum gestum fuerit: fidenæ igitur ad laertem tolamium ueiētium regem defecere: cuius iussu legati romani causam huius noui querentes a fidenatibus interēpti fuerūt: quibus rebus atrox dimicatio consecuta est: Venientes enim romanorum potentiam formidantes sibi quoq; faliscos adiunxerunt, deductis igitur utriq; copiis in aciem: nulla parte legiones etrusce sustinere impetus romanorū equites resistebant: Equitum longe fortissimus ipse rex ab omni parte effuse sequentibus romanis obequitans trahebat certamē. Erat tamen inter equites cossus eximia corporis pulcritudine animoq; viribus par: memorq; gñis. is cum ad impetum tolamii quacūq; parte se obtulisset: intellexisset trepidantes romanorum turmas insignemq; cum regio hahitu uociferante tota acie cognouisset: Hiccine est inquit raptor humani foederis? violatorq; gētium iuris? iam ego uictimā (si modo sanctitatis quicq; in terris esse dii volunt;) legatorum manibus dabo: calcaribus subditis infesta

cuspide in imum fertur hostem: quē cum vulneratum ex equo deiecisset ad surgentemq; ibi regem: umbone resupinat: & petitum sæpius cuspide in terram confixit: Tum exagui detracta spolia: caputq; abscissum & uictor spicula gerens terrore cæsi regis hostes fundit omnibus locis re bene gesta predictat. Senatus. C. ius suq; populi triumphans in urbem rediit longe magis triumphis spectaculum fuit. Cossus opima spolia iterfecti regis gerens in eū milites carmina incōdita equātes eum romulo canebant. Spolia deinceps ioui ferretrio sollēni dedicatione dono fixit. Hæc sūt: quæ per hosce dies a romanis gesta sunt: quæ si breuiter enarraui tributo negotiis familiaribus. Quæ aut nullū: aut parum ocium impertiunt. Vale.

DOLOBELLA. S. D. LENTVLO.

Tuas accepi litteras: quibus intelligo te nullam curam nullam cogitationem habere: nisi quemadmodū res pu. icolumis sit. hæc mihi res q̄ gratissima fuit: Quāq; nullam de te opinionem habui: nisi te ea uelle quæ nostræ ciuitati emolumentum: atq; commodum deferrent: Sed uideor nos ad ea tempora uenisse: quibus improbis præmium: Bonis uero supplicium datur. Qd̄ cū ita sit quæ res pu. pacata esse pōt? quæ libera? quæ trāquilla? sed sapiētis ē tēpori cedere idest necessi

b i

tati parere: Et si im probi per id temporis hęc rem pu-
blicam occupauerint: Di placidi fortasse uolent quan-
doq; aliquod scelus de nobis supplitium sumi: huius-
modi rebus finem dare uoluerunt: Serua te igitur ad
res præstantiores: & præstanti animo esto: Erit enim
tempus (crede mihi) quo nostra erga te rem pu. bene-
ficia per aliquod tempus interiecta tute exequi poteris-
mus. Vale.

PANSA, S. D. DOLOBELLAE.

Quid per senatum decretū sit litteris: quas ad te pau-
cis ante diebus demetrio dedi te cerciorem feci: scribis
me rem tibi gratissimam facturum: si in quo statu res
pu. esset te monerem: nihil noui ad hęc usq; tempora
accidit: Nisi q̄ lentulus in anno imperator proroga-
tus est: Et ualerio ex, S. C. Gallia sortita est: qui accep-
to a cornelio exercitu q̄ primum se recipiet: his superis
oribus diebus rumor fuit lelium cum exercitu in ma-
cedoniam traiecisse. Et nauigium a Tarentino portu
in sardiniam soluisse: ubi foelicissime prætor existet.
Apud nos inter iuris prudentes ingēs gloria: atq; no-
men extat: Vir bonus est: & iurisconsultissimus. Ni-
hil aliud est quod ad meas aures peruenerit. Vale.

LVTIVS FVLVIVSSALVTEM
D. CVRIONI.

Quid in his temporum difficultatibus agas a te scire
cupio: præsertim q̄ in illa loca iam deuenimus: ubi fa-
tius est solus esse: q̄ istac hominum inlitteratorū fre-
quentia: uelut sanctius dicam in horum stultorum cō-
tione uersari: Sed te non dubito cum tui animi con-
stantiam nouerim hanc rem æquo animo ferre: confi-
deransq; nullum uirtutum habere locum: etiam si ea:
quæ difficillima sunt attolerētur. Quonam enim pa-
cto ipsa cognoscerent? Et si flagiciosi locū in rem pu.
habeant: nec ea consilio neq; bonorum sapientia regi
potest: cum id sine nostra culpa deuenit non tãto ad-
fici debemus dolore: q̄ adficeremur si huius rei causa
ipsi fuisset: Paucis ante diebus alteras Tabellario
dedi litteras. Atq; illarum si responsum dare uolueris
isti idem dare poteris: qui dicit se propediem ad nos
redire. Vale.

DOLOBELLA, S. D. VALERIO.

Binas abs te litteras habui, quas mihi philippus liber-
tus tuus detulit: alteras tabellarius: ambæ mihi gratif-
simæ fuere: sed maxime illæ: quas nuperrime misisti:
Eo enim dolore leuauerunt quo ob nostram rem pu-
blicā deficiebar: quæ quẽadmodū se habet minime ig-
narus es: vt incolumis esset omne periculū neglexi: in
illis quoq; cohortationibus te uerum philippum co-
gnosco quãq; semper hanc opinionem habui te omni

b ii

uirtute; honestateq; præditum: tamen illæ litteræ magis hanc rem perspicuam ostendere. Gaude in rem publicam uirum aliquem remansisse: Qui cum tempus attigisset eam consilio: prudentia: constantia: atq; sapientia regere: ac gubernare sciret. sed de his in alio loco copiosius. Tu interea cura ut ualeas.

MARCELLVS GRACCO. S.

Quid alii agant ignoro: de me aliquo modo iudicare possum nunq̄ leticia adfici: nisi cum rem pu. i optimo statu esse itelligo. Quapropter te cerciorem reddo me etiam meæ uitæ salutem ei non præponere. Noli igit mirari si apud senatum petitionem dedi quod hostis patriæ uindicatus sis. Etenim quonam modo ille utilis ciuis appellari potest qui spõte & consulte bellum suæ patriæ infert. Quid aliud est ciuitati bellum indicare: q̄ in eam seditionem: & factionem parare? Est ne is colendus? Quot ciues clarissimi per te sunt interepti grace: quod tibi minime uoluerunt? Qui ut te patriæ commendaras eam tributis uexare nõ dubitabas quoniam de hoc scelere de te supplitiũ minime sumptum fuit: Alacrius nostræ rei pu. inferendæ calamitatis per id tempotis nõ retardabas. Quapropter si rei pu. malefacere non finas nunq̄ sistam cogitare: fingere: iuenire: atq; agere: nisi quemadmodum opera mea non solum bona sed uitam perdas. Vale.

LEPTA. S. D. CORNELIO.

In alteris litteris quas ad te nudius tercins scripsi multa te monui: multa q; moniturũ pollicitus fui: rumor enim licet sine auctore tunc erat nostros hostes cū magno exercitu in calabriam traiecisse: atq; illinc discessisse campos neapolitanos primum depopulatos esse: deinde nolanum finem transgressos. Hec omnia uera comperimus paucis ante dieb⁹ Amilcar magna uiggeribus uineisq; canusium expugnabat: erat atq; muris arietem admoturus: sed eum ab incepto destitit coegit inopinatus subitusq; terentii aduētus: Accedit ad id quoq; loci iniquitas ubi ciuitas posita erat. illic igitur discessit: uerum non absq; oppidorum calamitate ferro enim igniq; oēs agros uastauit: Quam obrem caritate primum annonæ: deinde illo anno excalescente pestilencia adfecti fuerunt. Terentius sergius ea tempestate questor cum una acie cõfestissima aduersus hostes misit. Qui postq̄ animaduenterunt omnes fere in fugam cõuersi sunt: cum illis qui remanserunt ceptum prælium fuit: quo hostium tria milia capta fuerunt: duo milia cæsa: capta quoq; uiginti signa militaria. Vale.

RUTILIUS. S. D. NUMIDIO.

b iii

Potes ne æquo animo pati ut nihil ad me scribas? si quotiens meas ad te litteras do: Tu nec uis: nec ipsis responsum agere potes? at inter tot meas ad te litteras unas ex tuis saltem mihi uidere liceat: Quã mihi gratum fuisset, Si a te non ab alio sciuissem quintium ab hostibus conflictum fuisse: hanc rem tu recte scis, qui illi prælio uero solum adfuiisti: sed etiam prefuisti: sed rumor non uarie quo nam modo res se habuerint: uerum magis adfirmant consulem copias ab ibernis deductas prope vulturum collocasse: ubi hostiũ castra erant non nimis procul a capua: Pugnam inter bubulatores ortam fuisse: quibus cum utrinq; subueniebatur paulatim copix omnes in aciem deductæ fuerunt prælio deinde ob genus pugnx omnes romai fusi fuerunt: atq; in castra impulsæ. Hæc mihi res admodum molesta fuit: sed si fortunæ sic placitum est id præstanti animo feramus. Vale.

VELLIVS.S.D.TITIO.

Breuitas tuarum litterarum me quoq; in scribendo breuiorem facit. Et uere ut dicam nõ satis quod scribam occurrit: nostras enim res ad te perferri certe scio: tuas autem ignoramus, nam quemadmodũ asia clausa sit nil perfertur ad nos præter rumores de oppresso dolobella: satis illos quidem constantes: sed adhuc sine auctore: nos dum confectum bellum putaremus repẽ

te a lentulo tuo in sollicitudinem deducti sumus: itaq; tibi persuade maximã rei pu. spem in te: & in tuis copiis esse: firmos animo exercitus habemus: tamen ut omnia prospera procedat: multum interest te uenire: parua enim spes rei pu. nã nulla libet dicere: sed quæcũq; est ea se despõdetur in anno tui cõsulatus. Vale.

LVTIVS.S.D.SEMPRONIO.

Quotidie multi ad nos ferunt te miseris cõmunibus magno dolore adfectum esse: qua de re minime admirari sino: intelligo quoq; te tristitia adfectũ esse. Egre tamen fere te sapientia præditum quasi singularem tuum animum non reuocare: & res istas humanas caducas arbitrari: in his nullam esse stabilitatem. Quid fructus nobis attulit: ut a nostra ineunte ætate in studiis uersatos esse. Si ab illis tellis: quibus fortuna hauriri solet adhuc nec adio exercitati sum? ut tueri possim? at de hisce satis: quã primum enim te uidere spero: tũc te uerissimas rationes ostendã quibus prostratus surgere possis. Tu interea cura ut ualeas.

DOMITIVS.S.D.GALBANO.

Ex tuis litteris: quas mihi tiro homo suauissimus reddidit intellexi te ex macedonia discessisse. Ante hac ad te minus scripsi: quo nam in loco fueris incertus fui:

b iiii

quod si sciuissem nec ad te scripsissem non parua cul-
pam me comisisse putarem: tanta est magnitudo tu-
orum erga me beneficiorum: ut si minimum praeteri-
rem id non sine magna culpa fieri posse iudicarem: sunt
igitur plurimae causae: quae ad tot: tantaque beneficia
tuenda me incendunt: primum amicitia qua cum tuo
patre uiro praclarissimo deuinctus fui: tum & tua a
puericia obseruantia. Deinceps tua singularis erga me
atque mutua beniuolentia. Sed tui erga rem publicam
animi declaratio tantam mihi iucunditatem attulit:
ut ea uix uerbis exprimere possim. Hortaris me ad
eam defendendam non solum ut amicissimum uerum
etiam ut utilem ciuem. Persuade tibi nihil mihi cari-
us esse & ex nullis uerbis humanis tantus fructus nec
tanta gloria capi posse nec arbitror quempiam nihil
ex omni re praclarior: nec praestabilius adipisci: quam de
re publica bene mereri. Vale.

GRACVS.S.D.PORCINNAE.

Heri tuas accepi litteras: quibus intellexi quot Vati-
nius uirtutibus ornatus sit. ah quid perditus dixi: in
ea enim nocte cui dies illuxit quo tunc mihi litterae
redditae fuerunt improborum inuidia arbitror ex hac
uita discessisse. Bibulus namque in nostra ciuitate fa-
ctionum potentissimus quando legem promulgauit
qua totam fere Tusciam egenis diuidebat nullum qui

contradiceret praeter uatinium repperit. quomodo ira
incitatus a subsellius eum in carcerem deduxit: nec ob
hoc uatinus ex suo proposito sententiam remouit: im-
mo magna constantia interambulandum dicebat nul-
lo pacto illos ferendos esse: qui hoc modo rem publi-
cam euerterunt: id ab illis qui romam iter faciunt ac-
cepi: nihil tamen certi de huius uita habui. Vereor ta-
men Bibuli crudelitatem: per id temporis aliud scribe-
re nequeo: Tatus enim est dolor quem ex hac re capio
quod me longiorem esse haud sinit. Vale.

TIBERIVS.S.D.CVRIONI.

Nescio unde id proficiscatur quod indies animus ad
res magnas arduasque me impellit: quapropter prope-
diem spero audies pulcherrimum facinus a me factum
fuisse: Nec quid erit tibi aperire mihi certum est: Verum
id tibi nunc satis sit: quod admodum mihi molestum est
fusum in honore mihi praepositum fuisse: Scis tu quod
homo homini praestet: sed unde id arbitrare proficisci
nisi quod res pu. in quorundam manus deuenit: qui ni-
hil quod iustum atque aequum sit faciunt. sed ad eorum
appetitum omnia ministrant: quapropter fit: ut hono-
res magistratus dignitati personae minime tribuunt
quae maior pestis nostrae ciuitati dari potest: de hoc suffi-
ciat. Vale.

AVRELIVS.S.D.SVLPITIO.

b v

Fabius tercio nonas aprilis hac iter faciens tuas mihi reddidit lras: quibus nihil ea tēpestate grati⁹ mihi dari potuisset, me enim cerciorē facis: primo tibi in annum prorogatum imperium fuisse: vt in macedoniā bellum transferatur: nunc perspicue uideo deos imortales nobis propicios esse: cum sic decretum fuerit: vt tanto bello perfectus sis: quem non dubito ita inde uictoriam reportaturum: quemadmodum e carthagenensibus ex aphyrica scipio: Tu i isto bello te romanū esse ostende: quāq̄ harum exhortationū tibi opus nō esse arbitror: cuius iam diu rem militarem: industriā uirtutem: foelicitatemq; noui: cura vt ualeas.

SULPITIUS, S. D. AVRELIO.

Rogationem de bello macedonico ab omnibus centuriis in primis comitiis antiquatam esse haud ignarus es: Nunc uero iam fessi: cum diurnitate: tū belli grauitate sponte egimus: vt praesto tantum bellum aduersum philippū: atq; macedones suscipiatur: vt illic potius q̄ in italiam bellum habeatur, urbes hostiū: atq; agri ferro uastentur: non inscii fuimus quantum nostra arma foris potentiora: atq; foelitiora: q̄ domi sint: & si nunq̄ alias: at in bello africano id experti fuimus, q̄ si in italiam Hanibalē non recepissemus nūq̄ classes atq; nostros exercitus amissemus Nec nostra res pu. tātis incommodis: atq; calamitatibus adfecta

fuerit: angustia temporis facit: vt non lōgior sim. Alias ad te longiorem epistolam dabo. Vale.

CORNELIUS, S. D. TORQUATO.

His superioribus diebus quintius uir singulari fide: atq; integritate romam uenit: is tuas litteras attulit: quas ad senatum scribis pridie nonas februarias fuisse ab eo diligenter redditae: pridie in senatu recitatae sunt: ubi magnus summorum hominum concursus fuit: incredibilis omnium litteratissimorum frequentia: magna illae litterae omnes laetitia adfecere: sed maxima senatum: & (ut queo cōiecturare) te magnū ex eo iudicio fructum consequi debere arbitror: quod tunc de te senatus fecit: q̄ obrem cum dii eam mentem id consilium fortunam: atq; foelicitatem in negociis publicis: priuatiscq; dedere: vt omnes adfirmant te diuino consilio ob hoc natum esse: vt bella non solum praesentia: sed futura deleas: te talem prebe: vt cum omnia tibi suppeditata sint: p iure tibi nō deficias. Vale.

LEPTA, S. D. VARRONI.

Quod me mones: non nihil dubium erat ut scribis: ita id esse iam dudum intellexi te in tantis patrociniis consuetudinem seruare: & erga me beniuolentia adfici quantum ad te attinet optime defensus sum: sed p

fidia atq; iniquitas flagicioforū iut iuoluit qđ optabat
consecuta est: Nulla tua a me negligentia accusāda est
redirem romam quemadmodum me litteris horta-
ris: sed uideo id nō sine meo periculo fieri posse: quo-
tidie enim mihi uidetur ut tergo uirgæ: atq; ceruici se-
curis immineat: utilius enim mihi uisū est ut aliquot
dies morer: ita igitur decreui. Commendo tibi uxore
liberos negotia atq; totam familiam. Vale.

VARRO. S. D. LEPTI.

In quo periculo nostra salus posita fuerit arbitror te
ab illis: qui isthac iter faciūt sciuisse. ūt enim obstarē
illis: qui nostras domos: ac patriam: & diripere: & in-
flammare minabātur: sed recte sese in præsentia res ha-
bet: qđ iuuantibus diis nostro consilio illorum flagi-
ciosorum furor ita restictus est: ut nullam qđ furoris
scintillam reperies: hæc recte tēpora deplorare possu-
mus in quibus homines pro re pu. pericula atq; sudo-
res: usq; ad mortem despitiunt: & sæpe nostri maio-
res factitabant: sed contra eam a nostris patribus be-
ne institutam nobis relictam euertere conantur: quid
nam in hac re faciendum est: nisi qđ fortuna nobis ad-
fert æquo animo id ferre: sed id unum institui pro ui-
ribus eos persequi: qui ita se parant: ut rem pu. perdi-
tam qđ incolumem malint. Vale.

VATINIUS. S. D. CVRTIO.

Gratissimum mihi esset: si ante tuis litteris tuam sen-
tentiam in mea causa sciuissem: quēadmodum postea
ab illis: qui a te romam se recipiunt: non idcirco desti-
ti quicquid opus fuerit in mea defensione nō fecerim
idq; cum maxima animi fortitudine: quanq; multos
inuidos: paucosq; beniuolos habuerim: quam rem in
præsentia noui: sed in tot laboribus id me nactū fuis-
se uideor: qđ ex maiori parte cognosco: quis erga me
beniuolentia: quis ue odio adficiat: qđ antea minime
quibam: nemo enim qui erga me odio: atq; similitate
adficiebatur sperauit: sed eo tempore quo me in ma-
ximo periculo positum esse uiderunt: sed reuertamur
unde oratio digressa est: uolo te certiolem fieri: qui
cum causam honestam habuerim omnes aduersarios
refelli & in hac re maiorē uim mea innocētia habuit qđ
iniquitas: atq; flagitiorum perfidia. cura ut ualeas.

VILLIUS. S. D. LENTULO.

Si recte isthac agi sum mopere gaudeo: hic p aliquos
dies adfectus sum laboribus: ratione enim postq; agē-
da cōfecta sunt omia: macedonia traieci: quæ puincia
ex. S. C. mihi decreta fuit: ubi tam atrocem militū se-
ditionem repperi: qđ uix a me magnopere sedata: atq;
repressa fuit: quanq; hi milites attulerūt: qui post Fla-

nibalem uictum ex aphyrica primum in siciliam tum
anno fere post in Macedoniam pro uoluntariis tras-
portati fuerunt: hi negabant illam militiam eorum cū
uoluntate facere recusantes enim in nauibus a tribu-
nis positi fuerunt: uerum dicebant aut inuita: aut in-
suscepta militia eam iam exhaustam fuisse: æquumq;
esse aliquam iam militandi finem fieri: multis annis
dicebant se italiam nō uidisse: iam in armis senuisse:
& cōfectos esse in sicilia: aphyrica: & macedonia exan-
guescentes opera: labore: tot uulneribus captos esse:
his malis illud remedium adhibui quod spero: cū ho-
nore: tū emolumento rei pu:fore. Vale.

LENTVLVS.S.D.VILLIO.

Quod scripsi intellexi: si quid laboris cœpisti: est: il-
lud mihi molestum: gaudeo te eum modum: atq; ra-
tionem suscepisse: quæ aliqd emolumenti rei pu. no-
stræ allatura sit Nunq̄ mihi dubiū fuit q̄ntū in huius
modi rebus ualeas: noui enim tuam industriam: no-
ui naturam: noui ingeniū. Rumor fere quotidie est:
res nostras isthic bene succedere: quod aliud te in ma-
cedoniā exercitum duxisse: hostiū agros ferro: igniq;
uestatos esse: te castra tria fere passuū milia a regno lo-
cauisse exercitum regium extra uallum pedem non ad-
ferre: prælium paucis ante diebus susceptū fuisse: in
quo decem hostiū milia fuerunt: duo milia capta: tria

milia vulnerata. capta etiam septem & sexaginta milia
signa: ob hoc tota ciuitas lætitia adficiit: nec iniuria:
ante enim experti fuimus q̄tum damni atq; calamita-
tis attulit hostes nos in italiam recepisse. Vale.

PROGNA.S.D.GRACCO.

Cur totiens tuis litteris me prouocas ut tibi Numan-
tii uirtutē aperiā? nō tibi satis signi esse debebat me
uerbis suam uitā explicare nō posse: q; quotiens meas
ad te litteras misi nullam aut paruam tuis mētionem
feci: utinam in me dicendi tanta facultas esset: ut suis
moribus meam orationem equiparare possem: sed ut
aliqua ex parte tibi morem geram: quandā rem adeo
præstantissimam iam cogitatione percepi: q; maxi-
mam gratiam apud milites est adsecutus: una enim
laborabat: & uictu: & incessu: uestitu militari potius
q̄ imperiali utebatur: atq; hac ratione summā erga se
exercitus beniuolentiam concitauit. Præterea milites
sibi pares efficere contendebat: idq; non eos timore
adficiendo: sed uerbis rectisq; rationibus castigando:
difficile dictu est an sua disciplina ipsi humaniores:
aut iustiores: aut fortiores adfecti fuerunt. quid mul-
tis moror? tanta fuit eius industria: ut eos feroces ad-
uersus hostes: & humanos ergo socios timidos ad in-
iuriam inferendam reddidit. Hæc sunt quæ de numā-
tio subcincte dicere potui: si plura desideras ab illis ex

pete qui ingenio magis ualent: & uirtute. Vale.

CALPURNIVS.S.D.TVLINIO.

Si mihi tecum non multæ: & iustæ causæ priuatim fuissent: initia repeterem ex nostris parentibus: quod ab his faciendum existimo: qui paternam amiciciam nullis officiis persecuti sunt: itaq; cõtentus ero nostra in ipsorum amicicia cuius fidutiã peto a te: ut me absentem in quibuscunq; opus erit tueare: si nullum tuum officium apud me intermori existimas. Vale.

M.C.SALVTEM.D.TITIO FABIO.

Et si egomet: qui te consalari cupio consolandus sum ipse: quoniam nullam rem grauius iam diu tuli: q̃ tuũ incõmodum. quapropter te magnopere non hortor solum: sed iam pro nostro amore rogo: atq; oro: te intelligas uirumq; te prebe. & qua conditione homines omnes: & quibus temporibus nati sumus cogita Plus tibi uirtus dedit: q̃ fortuna sustulit. Propterea quod adeptus es: quod non multos homines noui. Illas res amisisti: quas plurimi uiri nobilissimi. Vale.

LENTVLVS.S.D.BITINIO.

X.kalendas iunias basilium hominem mihi amicissimũ

mum atq; in te non paruo amore adfectum ephesi cõueni. Cum autem multa uerba fecissemus: questiq; fuimus q̃ in ea tempora incidimus: quibus malis nullũ quidem supplitium: bonis uero nulla præmia erant: & dicendi ratio: summumq; eloquentiæ studium a ciuitatibus ita penitus exactum erat: ut si quis recte: atq; honeste ab impuris uexaretur: quis eum in foro defenderet: haberet minime. At si qua res ardua apud patres accidisset: quid rei pu. utilius esset consuleret nemo reperiretur. Oratio autem nostra ad te demũ redit: quãq; Bitini mi ab ineunte nostra puericia te nouerim: tamen locorum interuallo raro tuam consuetudinem habui. omnia uero ad te gesta haud quãq; scio. Sunt autem ut tunc basilius dixit præclara: & fere inaudita. Nam ut alia omissa faciamus quo cõsilio quo animi robore mutium albinum prouinciam tuam occupãtem interfecisti? Quæ autẽ caritas illa fuit quoniã capitis periculum subire tunc minime dubitasti? cum a te certatum fuerit contra. lx. milia in tarentino solo: multa præterea fuerunt a te gesta multo præclara: Sed redeo ad basilium: ab eo enim sciui hæc omnia admiratione adfectus fui: cum domi apud se librum quemdã de tuenda re familiari a te scriptũ uidi: quem mihi ille legendum dederat: sciebam illum abs te scriptum uerũ ne tãta qdẽ uenustate aut tanto uerborũ ornatu: tãtaq; sententiarũ copia atq; dicendi ubertate: superassẽ pfecto opinionẽ meã: res enĩ est emẽdata & luculenta

Quapropter cum intelligam te tatis & tot præclarissimis rebus præditum uehemèter gaudeo: & animi maximam capio uoluptatem. Vale.

CONSVLES ROMANIS.
D.PYRRHO REGI.

Nos pro tuis iniuriis continuo animo commoti inimiciter tecum bellare studemus: sed communis exempli & fidei gratia uisum est: ut te saluū uelimus: ut esset quem armis uincere possemus. Ad nos uenit mitias familiaris tuus: qui sibi a nobis pecuniam peteret: si te clam interfecisset. id nos negauimus facere ne ob eā rem commodi quicquid expectaret: & simul uisum est ut te cerciorem faceremus: ne quod eius in isto si accidisset nostro consilio ciuitates putarent factum: Et quod nobis non placet prece: aut præmio: aut dolis pugnare. Tu nisi caueas iacebis. Vale.

Epistolæ illustrium romanorum: impressæ in ciuitate Burgenfi per magistrum Federicum Basiliensem. Anno nostræ salutis .M. cccc. xcyiii. die uero. xvi. mēsis augusti.